

**KIROLBIDE
DFB-BFA**

Bizkaiko Foru
Aldundia
Diputación
Foral de Bizkaia

LAN HARREMANAK KIROL ARLOAN

Juan Carlos Soto del Castillo
Abokatua

Bilbon, 2013ko azaroaren 5ean

1. 1006/1985 ED, ezarpen eremua.

2. Amateurismoa eta
profesionalismoa. Irizpide
jurisprudentialak.

1. Kirolarien lan prestazioa arautzearen jatorria.

Lehenengo fasea: 1941-1971:

Frankismoaren garaian lege, araudi eta federazio arloko arau batzuk egin ziren kirolari profesionalen jarduera lan eremutik kentzeko. Ondorioz, laneko organo jurisdikzionalen eskumenetik kendu ziren kirolarien eta hauen elkarteen arteko eztabaidak.

Bigarren fasea: 1971-1976

Aldaketa jurisprudentziala

- 1971z aurretik laneko Epaitegiek kirol araudia onartuta zeukaten eta gizarte arloko eskumen gabezia adierazi zuten kirolariaren eta bere taldearen arteko gatazka orotarako (AGE 1949-4-4, 1954-10-29, 1955-5-14 eta 1957-3-27)
- **LAAZen 1971-6-24ko epaia. Erabateko aldaketa. Lehenengoz aitortu zen ordena sozialaren eskumena, futbolariaren eta bere taldearen artean laneko kontratu bat zegoela aitortu baitzen.**
- 1971z geroztik aipaturiko Epai horrek bezala jokatzeko dute Epaitegiek, (AGE 1972-11-3, 1975-10-10 eta 1975-9-29)

Hirugarren fasea: 1976 Araudi aldaketa

- Lan harremanen legea onartu zen (16/1976 Legea)
 - 3.g) art. Laneko legedian lehenengo aldiz aitortu zen kirolari profesionalak besteren konturako langileak zirela, nahiz eta langile bereziak izan.
 - 4. XG. Bi urteko epean langile hauentzako araudi bat egiteko adierazi zitzaion Gobernuari.
 - 1. XI. Araudia onartzen ez den bitartean, aurreko araudia egongo dela indarrean ezarri zuen.

1980ko LE eta 318/1981 ED

- LE onartu zen (8/1980 Legea). Kirolari profesionalen erlazioari laneko erlazio berezi izaera eman zion (2.1.d art.)
- 2. XG LE. Gobernuari agindu zitzaion 18 hilabeteko epean kirolariaren lan harreman berezia arautuko zuen araudia egiteko.
- **Otsailaren 5eko 318/1981 ED onartu zen.** Kirolari profesional ez zaletuaren irudia arautu zen, lizentzia eduki behar zuela eskatu zitzaion; kontratuen nahitaezko denboratasuna zehaztu zuen eta atxikipen eskubidea kendu zuen.

318/1981 ED

Ezarpen eremua

- “*Errege Dekretu honen ondoreetarako, kirolari profesionalak dira dagokien federazioko lizentzia izan eta talde baten edo kirol erakunde baten kontura, talde edo erakunde horren antolakuntza eta zuzendaritza esparruan ordainsari baten truke kirola egiten dutenak, dena delako moduan, zenbatekoan eta mailan*”

1006/1985 ED, ekainaren 26koa.

Ezarpen eremua

“Kirolari profesionalak dira, araututako erlazio baten arabera, talde edo kirol erakunde baten antolakuntza eta zuzendaritza esparruan borondatez kirola egiten dutenak eta horren truke ordainsaria jasotzen dutenak” (1006/1985 ED, 1.2 art.)”

Erregularotasuna

- 1006 EDko berariazko baldintza, ez dago honen parekorik LEko 1.1 artikuluan.

-- 1006/1985 EDko 1.4 artikuluekin lotura *“Errege Dekretu honek aipatzen dituen kirolari profesionalekin ikuskizun publikoak antolatzen dituztenentzat edo enpresarientzat egin daitezkeen jarduera bakanak, araudi honetatik kanpo egongo dira”*

- Kirolari asko 1006ren ezarpen eremutik kanpo uzten ditu, batetik bestera ibiltzen baitira (golf jokalaria, boxeolariak, tenis jokalaria...)

Borondatezkotasuna

1.6. artikuluari lotuta: 1006/1985 EDko 1. artikuluko arauak *“ez zaizkie ezarriko kirolari profesionalen eta Federazio Nazionalen arteko harremanei haiek taldeetan, ordezkaritzetan edo eurek antolatutako selekzioetan sartzen badira”*.

Besterentasuna

- Baldintza hau hartzen da kontuan kirolariak bere kirol jardueraren arriskuak bere egiten ez baditu, bere erakundearen emaitzak dena-delakoak izanda ere, soldata jasotzen jarraituko baitu.
- Kirolariaren ordainsaria ez dago enpresaren arrakastaren edo porrotaren mende.
- Besterentasuna *“ez da identifikatu behar lan kontratuko berezkoarekin, izan ere, baldintza hau betetzen da kirolaria lehiaketaren batera taldearen izenean eta ordezkatzuz joaten bada, bere buruaren izenean joan ordez”* (JANE Nafarroa 2006-10-20, AS 2004, 3239)

Kirol praktika

- KASU ARAZOTSUAK
 - Kirol taldeetako entrenatzaileak
 - Beraien federazioen zerbitzura dauden entrenatzaileak
 - Kirol talde baten zerbitzura dauden gainerako langileak (prestatzaile fisikoa, tresnazaina, masajista...)

Kirol talde bateko entrenatzailea kirolari profesionala al da?

- Jurisprudentziaren hasierako tratamendu zabukaria :
 - Entrenatzaileak goi zuzendariak dira (AGE 1975-5-16 (RJ 1975, 2592) eta 1977-6-20 (RJ 1977, 3184). Gizarte arloko eskumena falta da (7.art. LKL). Bere jarduerak *“funtsezkoak ziren taldearentzat, bere ekimen eta agintaritzaren esku utzi zituen enpresariaren gaitasun pribatibo diren jarduerak”*.
 - Entrenatzailearen eta taldearen arten lan harreman komuna dago (AGE 1997-2-27 (RJ 1977, 766). Entrenatzailea zuzendaritzaren diziplinaren mende dagoenez, ez du jokalaria kontratatzeko gaitasunik, eta bere zerbitzuak bere jokalarien zuzendaritza teknikora mugatzen direnez, bere harremana ez da goi kargukoa baizik eta laneko ohikoa.

Egungo lerro jurisprudentziala: kirol talde bateko entrenatzailea kirolari profesionala da (AGE 1985-5-14)

- AGE 1985-5-14 (RJ 1985, 2710) teknikariak eta entrenatzaileak kirolari profesionaltzat hartzen ditu. 31/1980 KLko 8. artikulua ezarri zuen “kirolari profesionalak, teknikoak eta entrenatzaileak Gizarte Segurantzaren ezarpen eremuan sartuta geratzen dira, ezarriko diren berezitasunekin”. AGk ezarri zuenez, prezeptu hori *“talde horretakoak ohiko lan erregimenetik kanpo uzteko legegileen borondatearen ikus”* bezala interpretatu behar da.
- “Kirol praktika” kontzeptuaren interpretazio zabala.

1985-5-14 AGEren ondorio garrantzitsua

- **Ondorengo jurisprudentziak teknikariak eta jokalaria kirolari profesionaltzat hartu ditu.** Zentzu honetakoak dira AGko Lan Arloko Salako Epaiak: 1989-12-22 (RJ 9074), 1990-2-14 (RJ 1087), 1990-5-28 (RJ 4506), 1994-3-2 (RJ 1720) eta 1997-12-5 (RJ 9306).
- JAN nagusiek jarrera honi jarraitu diote batez ere (JANE Asturias 2001-5-11 (AS 1285), JANE EAE 2004-11-2 (AS 3798), eta JANE Katalunia 2005-7-11 (AS 2479)
- ANko administrazioarekiko auzietako aretoaren epaiak, 1991ko uztailaren 16koak, (RJ 1991, 5996) esaten du EDko 1.2 artikuluko definizioak entrenatzailea definizio horretan sartuta dagoen edo ez zalantzan jartzeko aukera ematen duela, bere funtzioa **“ez baita kirola egitea, baizik eta teknikak eta planteamenduak erakustea kirola egiten dutenei”**

Entrenatzailea kirolaria ez bada, zer arau ezarriko zaio?

- 1382/1985 EDk goi zuzendaritzako lan harremana arautzen du; 1.2 artikulua goi zuzendaritzat hartzen ditu *“enpresaren titulartasun juridikoak berezko dituen botereak dituztenak”*. Oso kasu berezietan baino ez da ezarriko arau hau. Zuzendaritza teknikoaz gain jokalariek fitxatzen dituztenean, berritu, primak negoziatu, pizgarriak... “Cruyff” kasua (Bartzelonako 87. zenbakiko ANE, 1996-11-18).
- LE. LEko 1.1 artikuluko oinarriak biltzen dira (borondatezkotasuna, mendekotasuna, besterentasuna, ordainsaria) **Printzipioz eta aurkakorik adierazten ez den bitartean, laneko harreman orotan erregimen komuna ezarri daiteke, ondorioz, laneko harreman bereziak sailkatzerakoan irizpide mugagarriak ezarri beharra dago**. Arau bereziak ezartzea ez da zerbait negatiboa, baizik eta araudian bertan ezarritako ezaugarriak hartu behar dira kontuan.

Federazioaren zerbitzura dagoen entrenatzailea

- 1006/1985 ED 1.6 art.: *“arau hauek ez dira ezarriko kirolari profesionalen eta Federazio Nazionalen arteko erlazioetan, euren antolatutako talde, ordezkaritza edo selekzioetan daudenean”*.
- Epaitegiek hiru aukera erabili dituzte:
 - Goi zuzendaritzako erregimena ezartzen da (1382/1985 ED)
 - Kirolari profesionalen erregimen juridikoa ezartzen da (1006/1985 ED)
 - Laneko ohiko erregimena ezartzen da (LE)

Mendekotasuna

- Kirol arloko lan arau bereziko 1.2 artikulua zehazten duenez, kirol praktika *kirol talde edo erakunde baten antolakuntzaren eta zuzendaritzaren barruan* garatu behar da.
- Mendekotasuna dela eta, kirolari profesionalak bere kirol talde edo elkartearen aginduak bete behar ditu
- Mendekotasunaren premisa *“malgutuz joan da, hau da, ez da horrelakotzat hartu behar mendekotasun zorrotz eta erabatekoa, baizik eta enpresako zuzendaritza eta diziplina zirkuluan sartu dela ulertu behar da”* (JANE Murtzia, 2007-10-29 (AS 2008, 673)).

Kirol epaileak 1006 EDtik judizialki kanpo

- Epaitegiek 1006 EDren aplikazio eremutik kanpo utzi dituzte kirol epaileak, mendekotasun baldintza ez dutela betetzen uste baitute. Epai batzuek administrazioarekiko auzien ordenako eskumena aitortzen dute: JANE Madril, 1998-2-25 (AS 603); JANE Galizia, 1999-2-4 (AS 56), eta JANE Valentziako Erkidegoa, 2000-3-9 (AS 2984)
- Kirol epailearen eta dagokion Federazioaren artean borondatezkotasuna, ordainsaria eta besterentasuna daude, baina mendekotasunik ez dago ez baitaude Federazioaren antolakuntza eta zuzendaritzaren arloan sartzen

2.- Kirolari profesionala versus kirolari zaletua.

Ordainsaria, bereizteko

- Kirolari profesionalaren eta zaletuaren arteko muga ez dago argi. Jurisprudentzia lagungarria dugu, bi figurak bereizteko:
 - Sailkapen federatiboak ez du garrantzirik.
 - Aldeen emandako sailkapena ere garrantzirik gabea da.
 - Kirolariak bere zerbitzuak zein kategoriatan eskaintzen dituen ere, irizpide neutroa da.
 - Taldeak kirolariaren diru-sarreraren kalifikazioa egitea ere garrantzirik gabea da.

Ordainsaria

- 1006/1985 EDko 1.2 artikulua eskatzen du kirolariak *“ordainsari baten truke”* eman behar duela bere zerbitzua.
- EDko 1.2 artikuluko bigarren paragrafoak bere ezarpen eremutik salbuesten ditu *“talde batean kirola egin eta horren truke bere kirol praktika horren ondoriozko gastuak baino konpentsatzen ez zaizkienak”*.

Federazioaren kalifikazioaren garrantzirik eza

- Jurisprudentzia gehiengoaren arabera, Federazio batek kirolari bat zaletu edo profesional gisa sailkatzeak ez du garrantzirik bere lan eremuan, beraz, ez da Epaitegientzako loteslea (LAAZE 14-10-1983, JANE Madril 2007-10-22 (AS 2008, 31)
- JANE Gaztela-Mantxaren ustez 2007-7-12 (AS 2008, 170) *“federazio edo eskumendun erakunde batek kirolari bat “zaletu” (amateur) edo “profesional” gisa sailkatzea ez da loteslea epaitegien ondorio juridikoetarako, irtenbide desberdinak eman behar dituzte, kirola egiten den egiazko baldintzak kontuan izanda”*.
- Kirolari batek profesional fitxa izan ordez “zaletu” fitxa izateak kirol esparruan baino ez du izango eraginik, beraz, partidu ofizial zenbaitetan ezingo da zerrendetan sartu, baina inoiz ere ezingo da desnaturalizatu gorabehera hori alde batera utzita berez laneko harreman soila dena.

Aldeek emandako sailkapearen garrantzirik eza

- Jurisprudentziak ezartzen duenaren arabera, kontratuak ez dira aldeek esaten dutena, baizik eta bere xede diren prestazioen arabekoak dira
- Andaluziako (Granada) JANEk 1993-9-29 (AS 1993, 4025) dio futbol jokalaria profesional edo zaletu egoera “*kontratuan aldeek erabilitako terminoekiko*” erabateko independentziarekin argitu behar dela.
- EAEko JANEk 2007-2-20 (AS 2007, 1774) azpimarratzen du “*(kirolari profesional) harremana dagoen ala ez ezartzerakoan garrantzirik ez duela edo ia ez duela aldeek sinatu dezaketen balizko hitzarmen edo kontratuari emandako sailkapenak*”.

Sarrerak sailkatzeko arazoa

Bizkaiko Foru
Aldundia
Diputación
Foral de Bizkaia

- Zenbaitetan taldeek jokalariei ematen dizkieten kopuruak “gastuengatiko ordainsariak” direla esaten dute, egiaz estalitako soldata izan arren.
- JANE Gaztela-Mantxa 2007-7-12 (AS 2008,170); JANE Katalunia 2003-7-21 (AS 2003, 3045)
 - *“zehazgarria da kirolariek jasotako kopuruei eman beharreko izaera, soldatatzat hartuz gero, laneko harremana genuke; baina ez da horrelakorik izango kirola egiteagatiko gastuentzat kopuru txikiak emanez gero [...] egia esan, bereizi beharra dago kirola egitearen ondoriozko gastuen ordezkotzat kopuru txikiak diren soilik, eta horrelakoetan aztertutako Errege Dekretuaren ezarpen eremutik kanpo leudeke, edo “zerbait gehiago” ordaintzen duen klubak, orduan, laneko harreman berezia litzateke”*

- Andaluziako JANEk 1996-5-7 (AS 1996, 3473) erabaki zuen futbol jokalaria batek hilean 40.000 eta 80.000 pezeta artean jasotzea gastuak ordaintzeko kopurua baino gehiago zela, beraz, jokalaria profesionaltzat jo zuen bere kontratuan zaletu bezala ageri zen arren.
- Asturiasko JANEk 2001-5-11 (AS 2001, 1985) patinen gaineko hockey jokalaria batek hilean jasotzen zituen 85.000 pezeta soldatatatzat hartu zituen.
- Gaztela eta Leóngo (Burgos) JANEk 2004-4-14 (2004, 1491) soldatatatzat jo zuen hileko soilik 150 euroko prestazioa *“salatutako erakundea baitzen joan-etorrietarako bitartekoak eskaintzen eta gastuak egiten zituena, beraz, kopuru hori ezin zen izan gastuak konpentsatzeko”*.

Gogoan izateko irizpideak

Bizkaiko Foru
Aldundia
Diputación
Foral de Bizkaia

- Prestazioen soldata izaeraren alde daude hauek **aldirio egitea** (Madrilgo JANE1993-12-20 (AS 5559)
- 1006/1985 EDko 8.2 artikulutik ondorioztatzen da kirolariak jasotakoa soldata izatearen *iuris tantum* presuntzioa. Zenbatekoa txikia izan arren, taldeak presuntzio hori suntsitzerik lortzen ez badu, soldata da.
- Organo epaileak gogoan izan behar du **ez dela ezinbestekoa kirolariaren soldata bakarra taldeak ematen diona izatea** “*beste lan bat egiteak ere ez du ahultzen aldeen erlazioaren izaera profesionala*” Galiziako JANE 2005-2-23 (JUR 2005, 79958).
- Lan izaeraren aldeko aztarna da kirolariak jasotzen dituen kopuruak LGS baino handiagoak izatea (EAEko JANE 2007-2-20 (AS 2007, 1774), Extremadurako JANE 2005-6-10 (AS 2005, 1289) eta Madrilgo JANE 2004-12-21 (AS 2004, 4026)

KIROLARI PROFESIONALAREN LAN KONTRATUAREN BEREZITASUNAK

- Kontratuaren forma
 - * Kontratu modeloak
 - * Proba aldiak
 - * Kontratuaren iraupena
 - * Aldeen eskubide eta betebeharrak
 - * Egiazko zeregina
 - * Ordainsariak

1006/1985 EDko 3. artikulua

Kontratuaren forma eta edukia

1. Kontratua idatziz formalizatuko da alearen hiru kopia egingo dira. Kopietako bat kontratuko alde bakoitzarentzat izango da eta hirugarrena EINen erregistratuko da. Jokalaria eta taldea sindikatu eta kirol erakunderen batekoak badira, aurkeztutako dokumentazioaren ziurtagiriak eskatu ahal izango dizkiote EINi.

2. Kontratu horretan honakoak agertuko dira, gutxienez:

- a) **Aldeen identifikazioa.**
- b) **Kontratuaren xedea.**
- c) **Adostutako ordainsaria, kontzeptu desberdinen adierazpenekin, eta, dagokionean, azterketen eta egunen klausulak, epeak eta kopuru horiek ordainduko diren tokiak.**
- d) **Kontratuaren iraupena.**

1006/1985 ED 6. artikulua

Kontratuaren iraupena

Kirolari profesionalen laneko harreman bereziak **iraupen jakina** izango du **beti**. Kontratazioa egiazko denbora baterako egin daiteke edo kirol jarduera kopuru bat egiteko, horiek kirol jardueraren esparruan argi eta garbi zehaztu edo identifikatuko diren unitatea eratzen badute.

Kontratuaren luzapenak egon daitezke, era berean, iraupen jakin baterakoak izan daitezke luzapen horiek, jatorrian hitzartutakoaren amaieran akordioak lortzen badira.

Baina hitzarmen kolektibo batek hala ezarriz gero, banako kontratuetan aurrekoa ez bezalako luzapen sistema ezarri ahal izango da, eta hitzarmenean ezarritako baldintzetara egokituko da erabat.

Bizkaiko Foru
Aldundia
Diputación
Foral de Bizkaia

GRACIAS

ESKERRIK ASKO

sotodelcastillo@arenalabogados.com